

A TISZÁNINNENI REF. EGYHÁZKERÜLET

1867. évi május hó 7., 8. s 9-ik napjain

MISKOLCON

tartott

GYŰLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneni ref. egyházkerület 1867. május hó 7., 8. s 9-ik napjain tartotta közgyűlését Miskolcon főtiszteletű **Kun Bertalan** szuperintendens és nagyméltóságú idősb **báró Vay Miklós** főgondnok urak kettős elnöklete alatt, az egyházmegyék képviselői és számos buzgó hitsorsosok közremunkálásával.

Az egyházmegyék képviselői voltak :

Az abauji egyházmegyéből.

Futó Dániel, esperes, szikszói,
Kérészi Mihály, alsó-vadászi,
Hadházi László, szépsi,
Batta József, kéri lelkészek.

Bárczay Albert, segédgondnok.
Szathmáry Miklós, e. m. tanácsbíró.

Az alsóborsodi egyházmegyéből.

Prágai Lajos, esperes, maklári,
Vattai Sándor, sajtó-keresztúri,
Kállai Lajos, felső-zsolcai.
Nyilas Sámuel, miskolci lelkészek.

Szatmári Király Pál, segédgondnok.
Szűcs János,
Zsoldos Imre, e. m. tanácsbírák.
Apostol József.

A gömöri egyházmegyéből.

Török József, balogi,
Majomi József, alsó-szuhai,
Béky Sámuel, kövecsesi lelkészek.

Ragályi Ferdinánd, segédgondnok,
Díoszeghy Zsigmond, tanácsbíró.

Az ungi egyházmegyéből.

Szabó András, esperes, csicseri,
Német Imre, béési lelkészek

A felsőborsodi egyházmegyéből.

Molnár József, esperes, hangácsi,
Bodnár Endre, berentei,
Tóth Menyhért, kápolnai lelkészek.

Ragályi György, segédgondnok.
Szepessy Gyula,
Miklós Gyula, e. m. tanácsbírák.

Az alsózempléni egyházmegyéből.

Hegedűs László, esperes, sárospataki,
Kőrösy István, társesperes, harkályi,
Kopré Ferenc, örösi lelkészek.

Ifjabb báró **Vay Miklós**, segédgondnok.
Kun Dániel,
V. Szabó Lajos, tanácsbírák.

A felsőzempléni egyházmegyéből.

Laky Endre, esperes, magyar-izségi,
Bálint József, e. m. főjegyző, abarai lelkészek.

A tornai egyházmegyéből.

Lovass Sámuel, esperes, szilicei,
Vajáni Lajos, perkupai lelkészek.

Zsarnay Imre, e. m. tanácsbíró.

Misley Károly, tiszt. jegyző és dékán, miskolci
lelkész.

Mocsáry Lajos, főiskolai világi algondnok.

Orbán József, akadémiai igazgató.

Bakos Antal, világi pénztárnok.

Árvai József, képezdei igazgató.

Horváth Antal, egyházkerületi ügyvéd.

Kérészi István, gimnáziumi igazgató.

Pásztor Dániel, miskolci igazgató-tanár.

Főtisztelotű szuperintendens úr kenetteljes buzgó imában esdvén le Isten segédelmét köztanácskozásunkra s ennek végeztével a közügyekben buzgó részvételre híván fel a jelenvoltakat, közgyűlésünket megnyitottnak nyilvánította.

1. A felsőzempléni egyházmegye által még a múlt évi őszi közgyűlésen elválasztott segédgondnok Cseley János úr, ez alkalommal sem jelenhetvén meg, a szokott ünnepélyes eskü letételére s hivatalos széke elfoglalására.

A legközelebbi közgyűlésünkön megjelenésre ujjalag fölhívatik.

2. A gömöri egyházmegye esperessé Szabon János, jánosi lelkészt, segédgondnokká Ragályi Ferdinánd urat. —

3. Az abauji egyházmegye pedig esporessé Futó Dániel, szikszói lelkész urat választván meg.

Kedves tudomásul vétetett, s miután Szabon János elválasztott gömöri esperes úr, véletlen betegsége miatt, közgyűléstünkön meg nem jelenhetett, a

két utóbbiak ünnepélyes esküjüket letévén, a közgyűlés buzgó üdv kívánatai mellett hivatalaikba beigtattattak s székeiket elfoglalták.

4. Az abaúji egyházmegye jelenti, hogy nagytiszteletű Futó Dániel úr esperessé elválasztatván, helyette egyházkerületi papvizsgáló bizottmányi tagul kis-kinizsi lelkész tisztelendő Sebők Károly úr neveztetett ki.

Tudomásul vétegett.

5. Az abaúji egyházmegye részéről történt bejelentés, mely szerint a Frenczel József halálával megüresült főjegyzőségre Batta József úr kéri lelkész, s egyházmegyei aljegyző választatott.

Tudomásul szolgál.

6. A legutóbb Visnyón tartott őszi közgyűlés jegyzőkönyve 130. pontját illetőleg: az egyházak fekvő birtokai hiteles összeírására szolgáló róvatos ívek, s ezzel kapcsolatban, az egyházlátogatásnak jövőre zsinórmértékül szolgálendő alakszerű javaslat készítésével; valamint az alamizsnapénzek kezelése, és a segélyezendő egyházak közötti aránylagos kiosztása tárgyában, munkálatának beadására szorgalmazott küldöttség e részbeni megbízásának mind eddig eleget nem tévén.

Főtiszteletű szuperintendens úr elnökele alatt, Futó Dániel, abaúji esperes és Vattai Sándor, sajtó-keresztúri lelkész urak újlag megbizatnak; ez ügyben teendő munkálatuk, legközelebbi sárospataki aratási közgyűlésünkre bevéartván.

7. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 131. pontjára vonatkozólag özvegy Csepcsányiné, született Szemere Erzsébet asszonynak Zsoldos Imre úr által örök áron megvett birtokát egyházkerületünk irányában terhelő Zsoldos Imre úr által elvállalt 1600 frt. tartozásáról kötvény kiállítását, és annak zálogjogi bekebelezését mielőbb eszközteni Horváth Antal egyházkerületi ügyvéd úr, eddigelé elmulasztván.

Ebbéli megbízatásában eljárni, s jelentését legközelebbi közgyűlésünkre beadni szorgalmaztatik.

8. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 147. pontját illetőleg. A már több ízben határozatilag kimondott, de a kedvezőtlen körülményeknél fogva, mindig jobb időkre halasztott Beleznay- és középkonviktus létrehozása, s e célból az azok helyiségeül kijelölt, s megvett épületek kiépítése és lehető értékesítésére szolgáló terv, szakértő mesterek segélyével kiállítása végett Hegedűs László, egyházi, Mocsáry Lajos, világi iskolai algondnok, Erdélyi János, Orbán József, Árvai József, Antalfi János és Emődy Dániel tanár urak bizatván meg:

A mennyiben ily terv készítésében, a kedvezőtlen idők és körülmények által eddigelé gátolva voltak, újlag megbizatnak, hogy mind a Beleznay-mind különösen a már rég közohajtás tárgyává lett középkonviktus fölállítására egy a körülményekhez alkalmazott tervet a kivilhetőség szem előtt tartása mellett kiállítani, s annak hová hamarábbi létesítését, egy a szülékhez s általában a nagy közönséghez intőzendő fölhívás által eszközteni igyekezzenek; jelentősök legközelebbi közgyűlésünkre bevéartván.

9. A sárospataki tagosítási ügyben, az 1866. szeptember 30-án tartott egyházkerületi gyűlés határozatával kiküldött bizottság jelenti, hogy több oldalról tett számítás után meggyőződvn arról, miszerint bár a legjobb helyen kapná is ki a főiskola tagosítás alkalmával illetőségét, annyi haszna egyik esetben sem lenne, mintha a megajánlott területet fogadja el, — az ./. alatt becsatolt, azon jogérvényes nyilatkozatot adta át Évva András urnak, mint főiskolánkat a tagosítási ügyben képviselőnek, miszerint a jelen birtok állapotot kimutató térképen megjelölt, s mennyiségileg is kimutatott területet, a főiskola részére, az egyházkerület nevében, jogérvényesen elfogadja.

Kiküldötteinknek főiskolánk általuk jól felfogott érdekében tett, s a jelentésben kifejtett körülmények által teljesen indokolt eljárása, egyházkerületünk részéről jóváhagyatik.

10. Felbontatván a főtiszteletű Kun Bertalan urnak, szuperintendenssé lett megvá-

lasztásával üresedésbe jött egyházkerületi főjegyzői hivatalnak betöltésére vonatkozólag, a mult 1866. évi őszi közgyűlés 123. száma alatt kelt határozat folytán beérkezett szavazatok, miután az érintett közgyűlés 136. száma alatti határozatában körülírt általános többség a szavazatot nyert egyének közül egyikre nézve sem állott elő, a legtöbb szavazatot nyert férfiak között, új választás alá kijelölésnek helye lenne ugyan, de miután a felbontás alkalmával, a szavazatokra nézve, az idézett egyházkerületi határozat által megszabott kellékeknek hiányzása számos egyházak részéről szembeszökőleg tűnt föl, mind az általa hozott szabály érvényesítése, mind az egyházaknak rendhez szoktatása szempontjából, szükségesnek találta egyházkerületünk, a beérkezett szavazatoknak alakszerűségükre nézve, egyenkint leendő megvizsgálását elrendelni.

Ennek teljesítésére Szabó András ungi esperes, Kállai Lajos alsóborsodi egyházmegyei tanácsbíró és Apostol József világi jegyző urakat, azon hozzá-tétellel küldvén ki, miszerint jelentésöket jelen közgyűlés folyama alatt adják be.

11. A volt magyar királyi helytartótanács 5487. szám alatti intézvénye szerint a földtehermentesítési kötvényeknek, mult évi október hó végével történt sorsolása alkalmával, teljes névszerinti értékben visszafizetésre huzatván ki a tiszáninneri ref. szuperintendencia egyház alapját illető 657. számú kassai 2590 fritos A) betűs kötvény; szuperintendensi hivatalunk azon figyelmeztetéssel értesítettik, hogy ezen kötvény 1867. évi ápril hó lefolyta után, — mely határidővel a kamatozás megszűnik — készpénzben visszafizetésre alkalmatossá válik.

Egyházkerületünknek ily számú és értékű földtehermentesítési kötvényről, mint öt illetőről eddigelé semmi tudomása nem lévén; szuperintendensi hivatalunk által, az illető helyen, ez iránt bővebb fölvilágosítás eszközendő.

12. A volt magyar királyi helytartótanács 79,873. szám alatt kelt intézvénye szerint értesítettik egyházkerületünk az iránt, hogy ő cs. kir. apostoli felsége a lombárd-velencei királyi cím tovább viseléséről, nem különben ezen királysági címeknek a nagy és közép császári királyi pecsételeni további használatáról is legkegyelmesebben lemondani méltóztatott.

Köztudomásúl vétetik.

13. Báró Eötvös József vallás és közoktatási magyar királyi miniszter úr 175. szám alatt kelt intézvényében értesíti s illetőleg fölhívja szuperintendensi hivatalunkat, hogy eddig a volt magyar királyi helytartótanácsához címzett hivatalos ügyeket ezentúl a vallás és közoktatási magyar minisztériumhoz — a mennyiben pedig hivatalos és kormányzati vagy személyi tekintetknél fogva elnöki tárgyalást igénylenének, a vallás és közoktatási magyar királyi minisztérium elnöki hivatalához sziveskedjenek fölterjeszteni, — abbéli reményét is kifejezván a tisztelt miniszter úr, hogy szuperintendensi hivatalunk, az ő miniszteri működése nehéz és sok oldalú ügyekben, gyakorlati tapasztalatú tanácsa és hazafias közreműködésével folyton minden körülmények között támogatni fogja.

Főtiszteltű szuperintendens urnak ezen miniszteri intézvényre, illetőleg fölhívásra, már hivatalosan beküldött azon válasznilatkozata; miszerint minden a honi alkotmánynyal és egyházi szerkezetünk szellemével összeférő jogos és törvényes eljárásaiban a tisztelt minisztériumot részéről is támogatni s hivatalos szolgálatát e célra följánlhatni mindenkor örömeire szolgálánd, egyházkerületünk is teljesen magáévá teszi, s részéről is örömét nyilvánítja, hogy jövőre egyházi ügyeinkben, egy alkotmányos magyar kormány közeggel érülközhetni kedves alkalma nyilt.

14. Báró Eötvös magyar királyi vallás és közoktatási miniszter ő nagyméltósága 1665. szám alatti intézvényében értesítvén szuperintendensi hivatalunkat, hogy a mennyiben a váci siketnémák oktatására alkalmas s rendelkezésre állható tanítójelöltekről gondoskodni kíván, kiknek a képezdei tanfolyamot szükségkép végezniök kell, s e célból a pesti királyi tanítóképezdeben a siketnémák oktatásából, két havi tanfolyamot rendezni és az előadásokkal, a váci siketnéma intézet egyik tanítóját megbizni szükségesnek látta: egyházkerületünk is a tanítóképezde növendékei közül, alkalmas egyéneket küldeni fölhívatik.

Jelenben egyházkerületünk tanítóképezdejéből képezdei tanfolyamot végzett ifjú e célra nem vállalkozván, e fölhívásnak elég nem tétethetik.

15. Ugyancsak a vallás- és közoktatási miniszter úr, az egyetemes tanügyi bizottmány elnökei azon kérelmére, hogy a „Népiszkolai Közöny“ főmaradása érdekében, annak füzetei, tekintet nélkül azok súlyára, egy ujság posta bélyeggel ellátva küldethessenek szét, főgondnok úr ö nagyméltóságát 721. szám alatt kelt válaszában értesíti, hogy a bécsi cs. királyi kereskedelmi miniszterium 1866. évi szeptember 24-én 155,590. szám alatt kelt szabály rendelete szerint; a mennyiben a szóban lévő füzetek hetenkint, vagy havonként jelennek meg 2 $\frac{1}{2}$ latnyi súly után, azokra illesztendő egy darab ujság postabélyeggel szállíthatók a levél postán, a birodalom bármely helységébe; egyszersmind megjegyezvén, hogy az ujság postabélyegek csupán 100 darabban 1 fnt. 5 krért az illető posta-igazgatóságoknál kaphatók. Köztudomásúl vétetik.

16. Olvastatott a nagyméltóságú magyar királyi helytartótanácsnak 1866. december 4-én 94,441. szám alatt kelt rendelvénye, mely szerint a protestáns házassági akadályok általi fölmentvények iránti folyamodványok, a mennyiben az illető folyamodók kis korúak, a szülők és illetőleg a gyámnak a kötendő házasságbani beleegyezését igazoló nyilatkozatával ellátva terjesztendő föl.

Előforduló esetekbeni alkalmazás tekintetéből.

17. Ugyancsak a nagyméltóságú magyar királyi helytartótanácsnak leirata, melyben tótországi verőcei születésű Abiáner György, varasdi gimnáziumbeli 4-ik osztályban volt tanúlónak, Magyar-, Horváth- és Tótország minden tanintézetéből lett kizárását tudatja. Tudomásul vétetik.

18. Főtiszteletű Balogh Péter szuperintendens úr közölvén egyházkerületünkkel a tiszántúli ref. egyházkerület Debrecenben 1866. évi október hó 2—6. napjain tartott második közgyűlésének jegyzőkönyvét; olvastatott annak 87. pontja, melyszerint a dunamelléki reformált egyházkerület 1865. évi júniusi közgyűlése jegyzőkönyvének 47. számú cikkelyére vonatkozólag, miután az 1863. évi Convent határozata folytán a volt magyar királyi helytartótanács-hoz lett folyamodás által, a váci siketnémák intézetében levő reformált vallású szerencsétlenek vallásos oktatása költségeinek fedezése, sem a vallásalapból, sem az intézet pénztárából ki nem eszközölthetvén, a tisztelt egyházkerület példájára ezen egyházkerület is, a pestmegyei esperes felügyelote alatt, e célra fölshivandónak határozott váci lelkész 100 o. é. forintnyi díjazásához, annak $\frac{7}{20}$ -da elvállalása által készséggel hozzájárult.

A váci reformált vallású siketnémák vallásos oktatásának eszközléséhez a célbavett módon egyházkerületünk is szíves készséggel hozzájárul, magára vállalván a 100 o. é. forint díjnak $\frac{7}{20}$ -át, annak világos kijelentése mellett, hogy az illető lelkész úrtól a tanoneok névsorát, évenként hasonlóül bevárja.

19. Ugyanazon jegyzőkönyv 159. pontja szerint a moldva-oláhországi misszió vezetője Czelder Márton ügyöt illetőleg ezen egyházkerület kijelenti, hogy bár osztja az egyházkerületünk végzésében lefektetett elvet, de azt a fenforgó ügyre a mennyiben az Erdély szomszédságában fekvő Oláhországban alakúl reformált egyházkerület főkormányzó testületéhez való viszonya már 1836-ban el volt határozva 2305. számú udvari rendelettel és ez mind eddig a magyarországi ref. egyházkerületek által is elismertett; a mennyiben továbbá, maguk a moldva-oláhországi egyházak is mind eddig elismerék az erdélyi püspökség alá tartozásukat, s ez ellen most sem nyilatkoztak; s a mennyiben végre maga Czelder Márton úr is első kiutazásakor, magát mind az erdélyi reform. püspöknél bejelentette, mind a szepsi szentgyörgyi gyűlésen megjelent, hol hivatalos okmányai bemutatása után, a ploesti és pitesti egyházakba lelkészül ki is neveztetett, s ezáltal az erdélyi egyházi főkormányznak felsőségét tényleg beismerte, később még is magát ezen főkormány alúl függetlenné tenni, törekedett, mi által a misszió ügyét veszélyes zavarba hozta, ezen egyházkerület az erdélyi főegyháztanács ez ügyben követett s Czelder Márton a misszió vezetésétől felfüggesztő s annak ügyei vezetését, ujonnan szervező eljárását tiszteletteljesen tudomásul veszi, s a misszió felsegállítására időnkint küldendő segély mennyiség iránti rendelkezéséhez alkalmazkodik.

Egyházkerületünk tudomásul veszi a testvér egyházkerület ezen határozatát; egyébiránt e tárgyban eddigi nézetei s határozata mellett marad, s Czelder Márton missziónárius atyánkfíát, ki az ellene emelt vádakra missziói lapjaiban s hiteles okmányokkal befelelt, ki a misszió szent ügyét a legnagyobb üldöztetés közt sem hagyta el, s tettel bizonyítá bé, hogy annak

vezetésére az úrtól van hivatva, továbbra is mind erkölcsi, mind anyagi pártfogásában részelteni.

20. Főtiszteletű Székács József bánya-kerületi ág. hitv. szuperintendens úr, ugyanazon egyházkerület múlt évi közgyűlése által az egyházi perrendtartás megalapítása céljából kiküldött válaszmány munkálatából 9 tiszteletpéldányt küldött egyházkerületünknek.

Kedves tudomásul vétetvén, egy példány egyházkerületi levéltárunkba tétetni, nyolc példány pedig egyenként az esperes uraknak szuperintendensi hivatalunk útján megküldetni határozatott.

21. Dunántúli egyházkerületi főjegyző nagytiszteletű Széky Béla úr, ugyanazon egyházkerület múlt évi novemberi közgyűlésének jegyzőkönyvi két példányát megküldvén, s ennek egyházkerületünket érdeklő pontjai felolvasatván.

Tudomásul vétettek.

22. Főtiszteletű Nagy Péter erdélyi szuperintendens úr, a múlt év június 10-én Bánfi-Hunyadon tartott közszinatnak, Haubner Máté szuperintendens úr a dunántúli ágostai hitvallású egyházkerület Győrött múlt év augusztus 22. s 23. napjain tartott közgyűlése, Geduly Lajos szuperintendens úr, a dunáninni ágostai hitvallású egyházkerület múlt évi szeptember 25-én Pozsonyban tartott közgyűlése, Karsai Sándor szuperintendens úr, a dunántúli ágostai hitvallású egyházkerület múlt évi november 28. és 29. napjain Győrött tartott közgyűlése jegyzőkönyveit egyházkerületünk részére megküldvén.

Szives köszönettel fogadtatott s a testvéri figyelem, az eddigi testvéri kapocs föntartása, s erősbitése tekintetiből hasonlóul viszonztatni határozatott.

23. Főtiszteletű Balogh Péter szuperintendens úr közölvén egyházkerületünket az 1848. vallás- és közoktatási minisztériummal tartott értekezlet jegyzőkönyvét.

Szives köszönettel fogadtatott, s ezen jegyzőkönyvekből még 20 példány kéretni, s az esperesi hivatalokhoz szétküldetni határozatott.

24. Olvasatott a harmaci egyház felfolyamodványa, mely szerint előterjesztetik, hogy ezen egyházban legujabban eszközölt papválasztás által, a közbéke s egyetértés teljesen fölláborított; a mennyiben a válaszmány jelenlétében és vezetése alatt választott Szathmáry Antal úr irányában a nagy többség teljes idegenséget érez, s hogy az egyház 96 szavazó tagja közül csak 41 szavazott Szathmáry Antal urra, kik csak ígéret ijesztés és fenyegetés által vezettettek a választásra; s továbbá, hogy a választók névsora, nem mint a választási törvény e pontja rendeli az egyháztanács, hanem maga a lelkész által készítettett. Mindezen okoknál fogva kéri az egyház az ekként történt lelkészválasztást megsemmisíttetni s a választási rendszabályok alapján új választást rendeltetni.

Ezzel kapcsolatban olvasatott a gömői egyházmegye 1867. április 9. és 10. napjain Bejeben tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 24. szám alatti kivonata, minden hozzámellékelt s ez ügyre vonatkozó okmányokkal együtt, mely szerint előterjesztetik, hogy a harmaci egyház, új lelkészt választandó, az e célra oda kiküldött válaszmány jegyzőkönyvéből, nyiltan kiderülvén az, hogy a választásnál a választási szabályok pontosan megtartattak: az egyházmegye e választást törvényszerűnek mondá ki, annyival is inkább, mert a választók össírása ellen emelt nehézség, az által, hogy a névsorozat a választást megelőzőleg a gyülekezet előtt felolvasatott s kifogás nélkülinek nyilvánított, megsemmisül; a panaszt törvényellenes uton eszközölt szavazat-szeres pedig folyamodók által csak állítatik, de tanúk s más adatokkal nem igazoltatik.

Az illető egyházmegye ez ügyben tett fölterjesztéséből a mellékelt okmányok nyomán kitünvén az, hogy a harmaci egyházban lefolyt papválasztás, a kellő törvényes formák és rendszabályok szigorú szem előtt tartásával eszközöltetett, s azon vádak és kifogások, melyek alapján a lefolyt választás megsemmisítése kéretik csak később merültek fel, s hozattak felszínre, holott a papválasztást vezető válaszmány nyiltan fölhívta választáskor a közönséget az iránt, ha vajjon megelőzőleg valami visszaélés nem követtetett-e el, mely miatt a választás törvényessége később kérdés alá jöhetne? s a közönség részéről legkisebb kifogás sem tétetvén: az egyház-

megyének ezen törvényszerű választást megerősítő határozata, annyival is inkább mert az elválasztott Szathmáry Antal úr helye már törvényesen be is tölthetett, egyházkerületünk részéről is megerősítetik, s az illető egyházmegye ezen határozat végrehajtásával megbizatik.

25. Olvastatott az alsóharsodi egyházmegye 1867. aprilis 24. s 25. napjain Alsó-Zsolcán tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 11. szám alatti kivonata, melyszerint előterjesztetik, hogy az átányi egyház folyamodván ezen egyházmegyei hatósághoz az iránt, hogy a mennyiben a nevezett községben a múlt év folytán végbe ment tagosítás alkalmával, részint földesúri kegyadományozás, részint nép jóakarata és buzgótsága folytán, az egyház, lelkész és tanítók földbirtokbeli illetősége tetemetesen megszorodott, s e szép adományozást illetőleg, a közös egységénél világos föltételül köttetett ki, hogy a belső személyeknek eddig teljesített közmunka alúl, nem különben az adózás, tűzifa illetőség, valamint a lelkésznek régebben kötelezett 10 szekér széna jövőbeni fizetése terhe alul ez egyház örökre oldoztassék föl, s kérvén az egyházmegyétől is az elősorolt terhek alúli örökre fölmentetését: az egyházmegye azon indoknál fogva, mert bár a nagyobbára római katolikus földesurak nemes keblű adományozása által jutottak is az átányi egyház és annak hivatalnokai az eddigit háromszorta meghaladó, s összesen 318 holdban kihalított földbirtokhoz, de miután az csakugyan bőven kárpótolja a látszó jövedelmi veszteséget, folyamodó egyháznak kérelmét pártolólág terjeszti föl egyházkerületi kormányunk elé.

Az átányi egyházi személyek javadalmainak az előterjesztett módon történt megszorodása annyival is inkább, mert azoknak adományozásához nagy részben római kath. közbirtokosok is járultak, nem elég indokul szolgálván az eddigi díjazások alúli mentességre, de mert ezáltal az egyháztagokra, az eddiginél semmivel nagyobb díjazási teher nem hárul: az egyházmegye ez ügyben hozott határozatainak hely nem adatik, s az átányi egyház az eddigi díjazások és közmunkák teljesítésére utasíttatik.

26. Olvastatott a felsőzempléni egyházmegye 1867. évi február 11-én a cselei leány egyházban tartott közgyűlésének azon pontja, melyszerint az ujhelyi járás egyházlátogatói érzékenyen panaszkodván a legényei hajdan virágzó egyház pusztulásáról, s előadván, hogy ott az egyházi épületek romlásnak indultak, a hivek a lelkészt és tanítót fizetni nem akarják, az egyházmegyei határozatoknak ellenszegülnek, gondnokuk saját házánál egyházi ügyek felett összejöveteleket tart és határoztat, sőt még a hivatalos egyházi pecsétnyomót is magánál tartja, melyeknek következtében az egyházlátogatóság ezen bajok főokozájául ismert Soltész Gábor gondnoknak hivatalától elmozdítottatását kéri az egyházmegyétől, Soltész Gábor pedig 24 egyháztag aláírásával folyamodik, hogy Legénye a szomszéd Mihályi egyházhhoz leányegyházként csatoltassék.

Az egyházmegyei gyűlés az egyházlátogatóságnak méltányosokul ismert panaszra folytán, Soltész Gábor gondnokot hivatalától határozatilag elmozdítván, tekintetes Juhász Antal és tisztelendő Molnár István urakat, oly útasítással küldötte ki, hogy Soltész Gábor gondnoktól a hivatalos pecsétnyomót vegyék el, s helyette oly gondnokot választassanak, ki a lelkészt és tanító fizetését beszedje, s szükség esetében az egyházmegye ebbeli határozatát polgári hatóság útján is érvényesíttsek, s végre a legényei egyházzal tudassák, hogy az egyházmegye Legényének a mihályi egyházhhoz csatoltatását meg nem engedi.

Ezzel kapcsolatban olvastatott a Legényén február 25-én megjelent küldöttség azon jelentése, melyszerint kiküldöttek a legényei egyház előtt az egyházmegye határozatát felolvasván, nemcsak tiszteletlenül fogadtattak, hanem az egyháztagok az egyházmegye határozata iránt az engedelmisséget megtagadták, más gondnokot választani nem akartak, a kintlevő lelkészi fizetést megadni vonakodtak, Soltész Gábor gondnok pedig az egyház többségétől támogatva a pecsétnyomót ki nem adta, hanem egy a küldöttségnek beadott, a küldöttséget s egyházmegyét egyaránt sértő iratban 28 aláíróval kijelentette, hogy ügyöket az egyházkerületi közgyűlésre fellebbeztetni kívánják.

Egyházkerületünk midőn fájdalommal értesül a legényei egyháznak, s különösen annak gondnokának egyházi felsőbb hatósága irányában tanúsított sértő és makacs viseletéről, a felsőzempléni egyházmegyének e tárgyban hozott határozatát az egyházmegye e tárgyban tett felterjesztésében foglaltatott indokok alapján, helybenhagya és megerősíti; a határozat végrehajtásának eszközlésével ugyanazon egyházmegye megbiztatván.

27. Prágai Lajos alsóborsodi esperes és Miskey Károly miskolci lelkész az 1866. Visnyón tartott egyházkerületi gyűlés 151. szám alatti határozata értelmében a szikszói egy papságnak két papságra átváltoztatása tárgyában lett kiküldetésükben eljárván, jelentik, hogy az átolvasott jegyzőkönyvi okmányok, s magának a szikszói egyháznak és az egyháznak anyagi körülményeit felvilágosító adatainak meghallgatása után, alázatos véleményük oda járúl, hogy mivel Szikszónak eredetileg csak egy papja volt, s bár később az egyház által szerzett fekvőbirtokot az akkori előjáróság egy második lelkészi állomás megalapítására használta is fel, de miután az 1855. tűzvész, az iskola fentarthatása s az újabb időkben felmerült szükség oda kényszerítette az egyházat, hogy az egy papságot ismét visszaállítsa, hogy így a megszüntetett papság jövedelmének egy részét az egyház leégett épületeinek helyrehozhatása, s az iskola vezértanítójának fizetése javítására fordíthassa, és minthogy az egyháznak ebbeli intézkedéseit mind az illető egyházmegye, mind a főtiszteletű egyházkerület — akkor bizonyosan jól megfontolt alapos okoknál fogva — jóváhagyta és megerősítette, továbbá, minthogy a papi fizetések alapjául kimutatott szőlők jövedelmét egészen biztos forrásul nem is lehet tekinteni; minthogy az egyház 4300 forint adósságát egy papság mellett sem bírta letörleszteni; minthogy az egyház az egyházi földektől járó majd 200 forintra rúgó adót, még a kettős papság esetében sem hajlandó elvállalni, minthogy az egyik papságtól elvont egyházi jövedelmet, az iskolatanítók fizetése, épületek fentartása építkezések folytatása nemcsak igénybe veszi, hanem múlhatlanul meg is kívánja; minthogy a gyülekezet létszáma 1831-től fogva nemcsak nem szaporodott, hanem inkább fogyott, s ez okból szolgálati hiány soha sem jelentetett; minthogy nagytiszteletű Futó Dániel lelkész úr mindeddig ezen egyesítést lelkészi állomás fizetése állandósága reményében hivataloskodott egyházában; végre, minthogy maga a most jogaiba visszalépett egyházi közgyűlés is hallgatása által bejegyeztet az 1855-iki két papság eltörlésébe; egy szóval, minthogy a küldöttség azon meggyőződésben van, hogy azon okok, melyeknél fogva a két papságnak egygyé olvasztását 1855-ben a szikszói egyház maga kérte, mind e mai napig nem változtak: azon alázatos véleményét terjeszti a főtiszteletű egyházkerületi gyűlés eleibe, hogy a szikszói egy papságnak két papsággá visszaváltoztatásával, a szikszói kettős papság valóban másodrendű papsággá süllyedne alá, s az iskola kisebbitése s szellemi hátránya nélkül csak nehezen lenne eszközölhető.

A küldöttség kellően indokolt véleménye helyben hagyatván, a szikszói egy papság az 1855. évben kelt papi díjvelérvényében tartása mellett határozatilag továbbra is megerősítették.

28. Olvastatott az abaúji egyházmegyének 1867. március 27-én és több napjain tartott gyűléséből kelt határozata, melylyel a vágási egyház számos tagjait azon kérelmüktől, miszerint a papválasztás ügyében, múlt évi őszi közgyűlésen hozott, s egyházkerületünknek Visnyón tartott, szinte őszi gyűlésében 135. szám alatt megerősített határozatát megváltoztatván, a szabad választás jogának a segédlelkészekre is leendő kiterjesztését engedné meg, annál fogva mozdította el, mert a vágási egyház folyamodó tagjai semminemű új okot vagy erősséget, mely a megváltoztatást indokolná, fel nem hoznak, ezzel kapcsolatban

Olvastatott Kovács-Vágás egyház-községének több tagjai által alá írt folyamodvány, melyben az 1866. évi szeptember 30-án, s október 1-én és 2-án Visnyón tartott egyházkerületi gyűlés 135. száma alatt kelt, s a papválasztás jogát a segédlelkészekre kiterjesztetni megtagadó határozatát megváltoztatni, a Kovács-Vágási egyházat természetes halál által megürült gyanánt tekintetni, s ezen szempontból a választásra határidőt elrendelteni, egyzersmind a papi jövedelemnek az egyházkerületi gyámintézeti pénztárt illető felerészit temploma s tornyának kijavítása, s leégett épületeinek fölépítésére fordíthatni kéri, ugyanazzal összefüggésben

Felolvastatott a k.-vágási egyházba berendelt Nemes Lajos bevezetése s a k.-vágási egyházban felmerült több nemű kérdések elintézése tekintetiből egyházmegyeileg kiküldöttek részéről beadott jelentés.

Mindennek egybevetésével: sem a k.-vágási egyház tagjai által beadott felfolyamodványban, sem az annak támogatására becsatolt okmányokban egyházkerületünk alapot nem látván arra, hogy a múlt 1866. évi őszi gyűlésében 135. szám alatt hozott, az abaúji megyének a választásra engedett két határidő elteltével Nemes Lajos visolyi lelkészt a k.-vágási egyházba rendes lelkészül jogosan s a törvény szellemében berendelő határozatára nézve, a

megerősítést kimondó határozatát megváltoztassa, azt mindezen, mind pedig az időtöltői illetékre vonatkozó ágát illetőleg újabban megerősíteni, egyházkerületünk indokoltnak tekinti; — helyben hagyatván az egyházmegye határozatának azon része is, mely kimondja, hogy Nemes Lajost, a kovács-vágási egyházba berendelő határozatát, ellenszegülés esetében az egyház költségére, törvény útján is érvényesítendi.

29. Ugyancsak az abaúji egyházmegye, annak előre bocsátásával, miszerint némely képezdei három éves tanfolyamot egészen be nem végzett egyéneknek, ha a képezdeből ki jönni szándékoznak, az egyházkerületi határozat értelmében, a képezdeből léttük idejéről, sem erkölcsi, sem szorgalmi bizonyítvány nem adatik, az érintett egyházkerületi határozatot oda módosíttatni kéri, hogy a képezdei három éves tanfolyamot teljesen be nem végzett, de abból csekélyebb tanítói állomásra is kijönni akáró egyéneknek magukvisellete és szorgalmáról, a képezdei igazgató által hiteles bizonyítvány adassék.

Hivatkozálag az 1864. évi aratási közgyűlésnek 25. szám alatt hozott azon határozatára, melyszerint a képezdei ifjak a teljes három évi tanfolyam sikeres bevégzése előtt sem rendes, sem segéd-tanítóságra a képezdeből kibocsáthatók nem lévén, az illető esperességi előljárók ezen szabály pontos és szigorú megtartására útasítatnak, a felterjesztést tevő egyház kérelméhez képest teendő módosításra egyházkerületünk semmi nemű alapot nem lát.

30. Ugyancsak az abaúji egyházmegye, a gönci egyháznak azon kérelmét, miszerint több ezer forintot igénylő építkezésének tekintetbe vételével, az idegen egyházak és intézetek részére szokott hirdetés és körüljárás útjánai adakozás alúl jelen évre mentetnek föl.

A gönci egyháznak előterjesztett kérelme teljesíteni határoztatott.

31. Olvastatott az alsóborsodi egyházmegye 1867. április 24. s 25. napjain Alsó-Zsolcán tartott gyűlése jegyzőkönyvének 18. szám alatti kivonata, mely szerint nevezett egyházmegye előterjeszti, hogy az egyházmegyék világi és egyházi hivatalnokainak választását módosító visnyói kerületi gyűlés 136. szám alatti legújabb határozata, habár igen szép democraticus elvet képvisel is, sok tekintetben nem felel meg, a gyakorlati célszerűségnek a mennyiben állítólag a gyülekezetenél, már eddig is több helyen visszatetszéssel találkozott, s e mellett a lelkészi hivatal tekintélyét és hitelességét is, nem lévén elég a szavazatnak csupán a lelkész neve alatt kiállított jegyzőkönyvi kivonat alakjában kiadása, mélyen sérti, miért is nevezett egyházmegye a visnyói gyűlésnek, erre vonatkozó határozata visszavételét, s egészbeni eltörlését kéri.

Egyházkerületünk komolyan megfontolva az indokokat, melyek ezen választási rendszabályok életbeléptetésére bírák; sem a nevezett egyházmegye előterjesztésében foglalt érveket, sem az ezen rendszabályok ellenében netalán itt ott mutatkozó visszatetszést, a mennyiben tapasztalat szerint, az ily visszatetszésekkel találkozás a legtöbb s gyakran legüdvösebb új intézményeknek közsorsa szokott lenni, nem látja elegendőknek azon rendszabályok megváltoztatására, vagy egészben eltörlésére: miért is nevezett egyházmegye azon kívánatának, hogy az érintett rendszabályok visszavétessenek sőt egészben eltörltessenek, hely nem adhatván: azok továbbra is érvényben maradandanak. Ennek folytán;

32. Főtiszteletű szuperintendens úr azon gyakorlati szempontból vett indítványa: miszerint az egyházi közéletbe s ennek autonóm kormányzatába vágó fontosabb kérdésekre nézve, üdvös lenne ha azok az indítványozás alkalmával rögtöni tárgyalás, annyival inkább végleges eldöntés alá nem bocsáttatnának, hanem higgadt megfontolás s a nézeteknek a körüli bővebb kifejtetése végett, más gyűlésre tüzetnének ki tanácskozási tárgyul.

Elfogadtatott s jövőre ennek alkalmazása foganatbavétetni határoztatott.

33. Olvastatott a múlt évi visnyói őszi közgyűlés jegyzőkönyve 129. száma alatt a vallás tárgyában készítendő előmunkálatokkal Hegedűs László, esperes úr elnöklete alatt megbízott választmány jelentése, melyszerint nevezett választmány fontos megbízatásában eljárva egy vallásügyi törvényjavaslatot mutatott be egyházkerületünknek.

Mi is komoly s nagy érdekeltséggel meghallgattatván, s az abban foglalt

átalános elvek úgy az állam legmagasabb céljával, mint a vallás, s különösen protestáns egyházunk szellemével teljesen összhangzóknak találhatván, az egyes pontokra tett némi csekély módosítások ajánlása mellett, közgyűlésünk osztatlan helyeslésével találkozott; a mennyiben azonban a vallás fontos ügye mellett, iskolai ügyeink is, úgy állami mint egyházi életünket illetőleg, nem kevésbé komoly figyelmet és tekintetet igényelnek, az ezen munkálattal megbízott választmány oda utasíttatik, hogy ezen vallásügyi törvényjavaslat-tervvel együttesen az 1848. 20. törvénycikk szellemében az iskolákra nézve is, általános elvek megalapítása mellett készítsenek egy törvényjavaslati tervet, mely törvényjavaslatok a testvér egyházkerületekkel közöltetvén, elébb a legközelebb összeülendő egyetemes tanácskozmány, majd a vallás és közoktatásügyi minisztérium által netalán összehívandó vallásügyi értekezleten előterjesztendők, egyszersmind irányadóul basználandók lennének.

X 34. A legközelebb kilátásban lévő egyetemes Konventre megjelenendő tagokul:

Egyházkerületünk részéről megválasztottak: Főgondnok és Szuperintendens urakon kívül. Dr. Ferenczy József, HegedüsLászló, Szentpétery Sámuel, a főiskola részéről: Erdélyi János, pótagul Futó Dániel, világi részről: Bernáth Zsigmond, Bárczay Albert, Ragályi Ferdinánd, Mocsáry Lajos, pótagul: ifjabb báró Vay Miklós urak megbízatván egyszersmind arra is, hogy a nemzet közel kilátásban levő legnagyobb t. i. felséges királyunk ünnepélyén ha ott a testvér egyházkerületek, testületileg képviselve leendenek, a lehetőség esetére azokkal csatlakozva, mint egyházkerületünk képviselői megjelenjenek.

35. Olvasatott több sárospataki főiskolai esküdt diák kérvénye, melyben az úgy nevezett műveltségi tudományok, mint bölcsészet, történelem, latin és német irodalomból folyó évi julius hó elején teendő vizsgájukat, folyó évi szeptember hó elejére elhalasztatni kéri.

Folyamodványukban kifejtett indokaik méltányosoknak ismertetvén, az esküdt diáki vizsga jövőre oly módon állapított meg, hogy az a papi tanulmányokból mindenkor juliusban, a lelkészi vizsga alkalmával, a bölcsészeti tudományokból pedig szeptember elején tartassék meg.

36. Az alsózempléni egyházmegye megerősítés s levéltárba tétel végett a pácini leányegyház újjáalakított tanítói díjlevelét felterjesztvén.

Megerősített, s a levéltárba betétni határozatott.

37. A gömöri egyházmegye, a gicei egyház iskolatanítói javított díjlevelének egy példányát egyházkerületünknek bemutatván.

Megerősített, s a levéltárba tétetni határozatott.

38. Az alsóborsodi egyházmegye 1867. április 24-én Alsó-Zsolcán tartott egyházmegyei gyűlése 15. szám alatt határozata értelmében, abbéli indítványát terjeszti az egyházkerületi gyűlés eleibe, hogy a hollandi gyámtár kamatjaiból, évenként bizonyos mennyiség a papi özvegy-árvatár tőkéje nevelésére fordíttatnék, hogy ezáltal a nagylelkű hollandi adományozók emléke még inkább tiszteletre méltóvá tétetnék.

Egyházkerületünk az alsóborsodi egyházmegye kérelmét méltányolván, ez úttal, a hollandi gyámtárból a papi özvegy-árvatár javára tőkésítendő 200 frtnak kifizetését elrendelte.

39. Főtiszteletű szuperintendens úr, előterjesztvén a sárospataki főiskolai és miskolci gimnáziumi tanárok részéről hozzá intézett abbéli kérelmeket, melyszerint tanári nyugdíjintézeteiknek a hollandi pénzalapból gyámolítottatását kéri.

Melynek folytán ez alkalommal a sárospataki tanári nyugdíjintézet gyámpapítására 200, a miskolci tanári nyugdíjintézet részére pedig 100 forintnak a hollandi gyámtárból leendő kifizetése elhatározatott.

40. Az alsóborsodi egyházmegye 1867. április 24. Alsó-Zsolcán tartott gyűlése

jegyzőkönyve 20. szám alatt felterjeszti, a kebeléből 1866. év őszén Dorogmán tartott gyűlés határozata szerint, az új lelkészválasztásra vonatkozó egyházkerületi határozat és törvény módosítása s hiányainak felderítése végett kirendelt egyházmegyei küldöttségnek általa egész terjedelmében helyeseltetett véleményadó jelentését és munkálatát.

Egyházi belsejzetünk egyik lényeges részét a lelkészválasztás törvényét illető ezen fontos indítvány részletes tárgyalásába egyházkerületi közgyűlésünk ez alkalommal, egy mindinkább közel kilátásba helyezett zsinattarthatás reményében bocsátkozni nem akarván, más részről pedig ohajtván, hogy a bekövetkehető zsinat egyházkerületünket e tárgyban is irányadó kész munkálattal találja: az alsóborsodi egyházmegye által felterjesztett küldöttségi munkálatot az egyes egyházmegyéknek, oly utasítással határozta kiadatni, hogy az egyházmegyék ezen munkálatot, s általában a régibb s újabb lelkészválasztásra vonatkozó törvényeket s egyházkerületi határozatokat átvizsgálván, a tárgy fontosságához mért megfontolás után készített módozataikat, lelkészválasztási törvényjavaslataikat egyházkerületünkhöz mielőbb adják be, a végett, hogy ezeket egyházkerületünk összevetvén, egy az eddiginél lehető célszerűbb s korunk igényeinek megfelelőbb új lelkészválasztási törvényjavaslat készíttethessék.

41. Olvastatott néhai Dr. Szeremley Gábor úr özvegye Somossy Zsuzsánna folyamodványa, melyszerint előterjesztvén boldog emlékezetű s egyedül a tudományuk és egyháznak élt néhai férje halála következtében nyomtasztó helyzetbe jutását, melyben nekie mint gyámol nélküli özvegynek, neincsak három nevetlen árvája, jövendő sorsáról is kell gondoskodnia, hanem még hajléka sem lévén sajátja, özvegyi gyásznapjai csendességben tölthetése felett is kellek aggodnia. Ily körülményei közt kéri azért, hogy azon tanári lakban, hol férjével együtt lakott, még egy évig lakása lehessen, s néhai férje tanári fizetésében folyó évi juliustól számítva még egy évig részeltessék.

A tudomány s egyház nagy emlékezetű férjának elvesztése felletti fájdalommalma érzetében némi vigaszul szolgál egyházkerületünknél, ha a boldogult iránti kegyeletes hálaadóját némileg az elhunyt özvegye és árvai irányában legalább csekély részben leróhatja. Ugyanazért a kérelmező özvegynek, úgy lakást az eddigi föltételek mellett, mint a tanári dijt illető kérelme, egészben és készséggel megadatik.

42. A tornai egyházmegye 1867. évi április 24. s 25-ik napjain Jabloncáu tartott közgyűlése jegyzőkönyve 26. száma alatt a visnyói mult évi őszi közgyűlés jegyzőkönyve 169. számára vonatkozólag előterjeszti, miszerint egyházkerületünk feledhetlen emlékü szuperintendensének, néhai főtiszteletű Zsarnay Lajos úrnak emlékére egyházmegyénkenti pénzgyűjtésnél megállapodni nem kíván, hanem ohajtja, hogy az ezen célra begyűlendő öszveg az emlékileg megörökített célzott főpásztor ölotpályája szelleméhez hiven, alapítványul fordítassék, egy jó erkölcsű s szép reményekkel biztató kitűnő igyekezetű szegény tanuló ifjú tanulási költségeinek fedezésére. Továbbá tisztelettel s bizalommal kéri fel a nevezett megye egyházkerületünket, hogy mivel a feledhetlen főpásztor, kinek nevére és emlékére az alapítvány tételik, ezen egyházmegyében született s szíve szülőföldéhez halálíg a szerett szálaival kötve maradt és mivel ezen egyházmegyebeli szegény nép gyermekeinek a tudományos pályáni neveltetésére anyagilag képesítve nincs, ezen alapítványban mindig, egy a tanulói pályá kívánalmainak megfelelő tornamegyei tanuló ifjú részösíttethessék.

A tornai egyházmegye ezen kegyeletes ohaját egyházkerületünk szives részvétell méttányolván, részéről is legmaradandóbb s az elhunyt nagy férfi érdemeihez legillőbb emléket vél azáltal állíthatni, ha e mellett a szegény nép fiai közül bár egynek is tért és alkalmat nyit a tudományos pályáni előléphetésre. Miért is nevezett egyházmegye ezen hálás kegyeletet tanúsító kérelme szives készséggel teljesíttetik; az alapítványul szolgáló pénzösszeg Zsarnay alapítvány cím alatt az egyházkerület által lévén kezelendő.

43. A sárospataki főiskolai szent pálnapi számvevőszék és vizsgáló küldöttség jegyzőkönyve 57. pontja szerint: az anyi kitűnő érdemmel és magas tudományos miveltséggel díszlett Dr. Szeremley Gábor úrnak elhunytával megürült tanszék ideiglenes betöltését illető-

leg felhívás következtében Dr. Heiszler József tanár úr a dogmatikának, Kolos Dániel tanár úr pedig a szimbolikának, theológiai encyclopaediának és az ó szövetség magyarázatának előadására szives készséggel ajánlkoztak. Mely ajánlkozásukat nevezett tanár uraknak egyházkerületi küldöttség örömmel fogadván kijelenté, miszerint az illető tanári állás illető díját a főtiszteletű egyházkerület utólagos jóváhagyása reménye alatt, az elvállalt órák számához képest fogja közzettök megosztani.

Az intézkedés megnyugtató tudomásul vétetvén, jóváhagyatott, ennek folytán

44. Kérdésbe jöven: vajjon az annyira fontos dogmatikai tanszéknek huzamosb időre betöltetlenül hagyása tanácsos lenne-é?

Közhatározattá lón, hogy a mennyiben az érintett tanszék huzamosbb időre be nem töltése csak a tudomány hátrányával történhetnék meg, annyival is inkább, mert az ideiglenes betöltés bizonytalanságban tartván, az arra eddig vállalkozott tanár urakat nem áldozhatják idejüket, s erejüket kellően az illető tanszéknek; a megürült hittani tanszék, mint az eddig is szokásban volt, az egyházkerületbeli egyházak közszavazása útján haladék nélkül betöltendő lesz; szuperintendensi hivatalunk megbizatván, e határozatnak még a jegyzőkönyvek szétküldhetőseig is oly értelemben körzésére, hogy a szabályszerű szavazatok, a sárospataki aratási egyházkerületi közgyűlésre már beadatván, ott azok fel is bontathassanak.

45. Ugyanazon számvevőszéki jegyzőkönyv 58. pontja szerint: A hittani tanszék megürülése következtében, küldöttség egy ezen tanszakra külegyetemekben előkészítendő egyén kiküldését látván szükségesnek, miután ezen kiküldetésre, az arra előjoggal fölrüházott tanárok közül senki sem vállalkozott; ellenben az összes tanári kar által egyhangúlag ajánlott Mitrovits Gyula esküdt diák, erre magát készséggel fölajánlá; a főtiszteletű egyházkerület utólagos jóváhagyása s reménye alatt őt vagy a Bárczay alapítványból, vagy az egyházkerületi pénztárból nyerendő 600 frt. évi segély mellett külföldi egyetemekre kiküldé, azon útasítással, hogy ott két éven át igyekezzék magát a theológiai tanszakokra kiképezni.

E részbeni intézkedése az egyházkerületi vizsgáló küldöttségnek helybenhagyatik.

46. Ugyanazon számvevőszék jegyzőkönyve 60. pontja szerint: Orbán József főiskolai közigazgató jelenti, hogy a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés határozata folytán egy 400 frt. évi díjatalány, egy angol és francia nyelvmester részére ismét folyóvá tétetvén, megbízás következtében, arra Pesten lakó és irodalmilag is ismert Kún Pál urat, már a folyó iskolai év utófelére, a nyugoti nyelvek tanítása végett meghívta, ki is a meghívást rendes tanári cím és azon kérelmezésnek, hogy az akadémiában docensül fölléphessen, megadása mellett elfogadván, küldöttség a főtiszteletű egyházkerület által megrendelt 400 frtnak folyóvá tételét elrendelte, valamint szintén azt is, hogy Kún Pál úr francia és angol nyelv tanára a VII. osztályban hetenkint 3, a VIII. osztályban pedig hetenkint 2 órát adni, s azokat a gimnáziumi igazgatósággal egyetértve berendezni köteles leendő, s ezen kívül mérsékelt díjért, magán órákat is adni a vállalkozóknak, kikhez való viszonya a főiskolai igazgatósággal egyetértőleg fog elintéztetni. Az akadémiában docensül föllépése a fennálló akadémiai szabályok megtartása mellett történhetik meg. Kún Pál tanár urnak beigtatása a gimnáziumi igazgató teendője leendő.

Kerületi küldöttség, ez ügybeni intézkedése teljesen és egészben jóváhagyatván, Kún Pál urnak tanári hivatalba alkalmazása a fenn előirt föltételek mellett megerősítettik.

47. Ugyanazon számvevőszéki jegyzőkönyv 26. pontját illetőleg: a Sárospatakon múlt évi július havában tartott egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyve 102. pontja alatt megbízván egyházkerületi küldöttséget az iránt, hogy gondoskodnék oly organumról, melyre jövőben a főiskolának úgy gazdasági, mint jogi ügyei vezetése felelősség terhe alatt reá bizassék, s erre egyszersmind egyént is ajánlana; egyházkerületi küldöttség a kebeléből kinevezett választmány által, ez ügyben készített tervezetet a főtiszteletű egyházkerület jóváhagyása reménye alatt elfogadván, véleményét a következőkben állapította meg:

1. Választassék a főiskola anyagi és jogi ügyei vezetésére egy felelős közeg,

mely intézkedés csak azon esetben lehetvén áldásos, ha az egyén kire e tisztség bizatik, nemcsak jogismerő, hanem egyszersmind gazda is; ha Sárospatakon lakik, továbbá ha gyökeresen ismeri a főiskola anyagi és jogi ügyeit. Ezért is e tisztségre Kún Dániel főiskolai pénztárnok urat ajánlja javított fizetéssel, mely fizetés 800 frt. átalányban lenne megállapítandó, oly módozattal, hogy a mennyiben eddigelé a pénztárnoki fizetésnek egy részét a segélydíjakból kijövő bizonyos százalék képezte, ezen százalék ezután a főiskolai közpénztárba folyjon be.

2. Kún Dániel főiskolai pénztárnok úr helyére más pénztárnok választassék 400 frt. évi díj átalánnyal, mely hivatalra sárospataki lakos Katona Zsigmond úr ajánltatik.

3. Állitassék fel a pénztárnál egy ellenőri hivatal 200 frt. évi díj átalánnyal, e hivatalra Molnár István nyugalmazott tanár úr ajánlva van.

4. Az eddigi titkári hivatal ezutánra is meghagyatik 100 frt. díj átalánnyal, mely hivatalra jelenben Nemes Ferenc akadémiai tanár úr van alkalmazva.

Egyházkerületünk az ez ügyben választmányilag készített, s a küldöttség által is elfogadott tervet teljesen és egészben elfogadván, életbeléptetése az ajánlott egyének alkalmazása mellett elrendeltetik, annak kijelentése mellett, hogy a főiskola jogi és anyagi ügyeit vezető ügyviselőnek más mellékes hivatalt vállalni meg nem engedtetik. Eddigi pénztárnok Kún Dániel úr egyszersmind oda utasítottatik, hogy a legközelebbi aratási közgyűlésig számadásait elkészítvén zárja be, hogy a jövő iskolai év kezdetével, az ujonnan szervezett ezen hivatalok működésüket megkezdhessék, a fentnevezett bizottmány pedig szintén utasítottatik, hogy addig a beállítandó ügyvivő utazási költség átalánya iránt is tervet készítsen, s azt ugyanazon gyűlésünkre terjeszse be. Az egész tervezet egy eredeti példánya az egyházkerületi levéltárba, más példánya használat végett a főiskolai igazgatóság kezeinél lévén hagyandó.

A számvévőszék jegyzőkönyvének többi pontjai helyben hagyatván, tudomásul vétették.

48. Péter Sándor fejeircsei lelkész, megvilágtalanodott fiát, a pesti vakok intézetében egyházkerületünk részéről üresedésben lévő helyre fölvétetni kéri, s ugyan erre Bakcsy László, beregi esperes úr által is ajánltatik.

Főtiszteletű szuperintendens úr az ajánlást már megtévén, a mennyiben egyházkerületünk részéről ily szerencsétlen nem jelentetett, eljárása helybenhagyatik.

49. Folyó évi május 7-én tartott gyűlésünkben, az üresedésbe jött egyházkerületi főjegyzői hivatalra beérkezett, s felbontás alkalmával számos egyházaink részéről szembeszökőleg alakszerűtlenül kiállítottak tapasztalt szavazatoknak egyenkint által vizsgálása végett ki küldött tagok jelentésüket beadván, kitünt abból, hogy egyházkerületünk összes egyházaiból beérkezett 351 szavazat közül, az 1866. évi szeptember 30. október 1. és 2-án Visnyón tartott gyűlésünkben 136. szám alatt kelt határozat b. pontjában előírt, minden kellekkel ellátva 51 egyház; 240 egyházpeccéttel, levél alakjában, az illető lelkész, gondnok, s két egyháztanácsnok, s két egyházi köztág által aláírva adta be ugyan szavazatát, de a szavazás eredményét az idézett határozat b. pontjának első része értelméhez képest jegyzőkönyvbe vezetni mulasztá; sőt 60 olyatén egyház is találkozott, mely szavazatának kiállításánál az érintett szabály rendeletet figyelmen kívül hagyva, szavazatát az előírt számú egyének aláírásával sem látta el; 10 egyháztól pedig szavazat épen nem érkezett.

A jelentésben kiemelt mulasztásról értesülni nem csak azért vala egyházkerületünkre nézve kedvetlenítő, mert ügyeinek rendszeres és gyors menetére késleltetőleg hat, de, mert egy erkölcsi testületet kepező, tehát oly elemek követték el azt, melyek irányában az egyházi törvények és határozatok megtartására vonatkozó kötelezettséget egyházkerületünk annál szorosabbnak tekinti, mivel autonóm rendszerünk természeténél fogva, közhatározataink meghozatalába közvetlenül vagy közvetve minden egyház befolyással bírván, az ön maga által alkotott törvények és szabályok meg nem tartásaérti felelősség súlya reá többszörösen nehezedik. Ennek kifejezésén túl, annak is tekintetbe vételével, miszerint az egyházkerületi s egyházmegyei tisztviselők választását tárgyzó rendszabály újabb, minthogy a választásra hivatott egy-

háznak mintegy vérebe mehetett volna már által, de az egyházak s azokat képező protestáns hívek jog és erkölcsi érzetére is támaszkodva, egyházkerületünk az alakszerűség mellőzése tekintetiben megszabott büntetés kimondására térni ez uttal még nem kívánva, kellő sikert vár jövőre attól, ha az illetőket egyházmegyei kormányaik útján, az 1866. évi őszi közgyűlésnek 136. szám alatt hozott határozatában megszabott alakszerűségnek, az ugyan ott említett büntetés terhe alatt leendő megtartására komolyan figyelmezteti; a szavazataikat be nem adott egyházak iránt azonban egyházkerületünk szigorúbban eljárni, a semmit, mit vagy hibásan cselekvés közötti beszámítás párvonalához képest indokoltnak tekintvén: a györkei, hejcei, pusztafalusi, vágási, krasznik-vajdai, reviscsei, lucskai, jenkei, bezői, bajánházi egyházak lelkészeit, az 1863. évi május 3. s több napjain tartott gyűlés 9. száma alatt hozott határozatának értelmében, a papi özvegy- és árva-tár részére fizetendő 2 és 2 osztr. ért. forintban, az elmaradás igazolhatásának mindazáltal fenhagyása mellett, elmarasztja; behajtásával az illető esperes urak bizatván meg.

Továbbá az alsó-zempléni egyházmegyébe kebelezett pthrügyi egyház két különböző időben kelt szavazatot adván, ezen körülmény felvilágosítása kötelességébe tétetik. Egyébiránt miután a jelentékenyebb számú szavazatot megnyertek közül Szentpéteri Sámuel pelsőci lelkész úr ugyan meghatalmazott által, Futó Dániel szikszói lelkész és abaúji esperes úr pedig személyesen gyűlésünk színe előtt tett nyilatkozatában, az egyházkerületi főjegyzői hivatalra kijelölendők közül magát kihagyatni kérte, a jövő választás alá Bálint József egyházkerületi aljegyző, Árvai József sárospataki főiskolai tanár és képezdei igazgató, továbbá Prágay Lajos alsó-borsodi esperes urak jelöltetnek ki, útasíttatván az egyházak, hogy az 1866. évi őszi közgyűlésben hozott határozatban előírt szabályos alakban kiállítandó szavazataikat, a folyó évi július hóban Sárospatakon tartandó gyűlésünkre mulhatlanul és bekövetkező büntetés terhe alatt beadni el ne mulasztják.

50. Márkus László tábori lelkész úr, lelkészi működésének eredményéről hivatalos jelentését beadván:

tartalma tudomásul vétetett, s annak folytán szükségesnek mutatkozó tapintatos intézkedés megtételére főtiszteletű szuperintendens úr fölkérte.

51. A főiskolai énekkarnak azon kérelmét, melyben az Aradon, folyó évi augusztus 11-én s következő napjain tartandó „országos dalárda ünnepélyén“, mint a tömegben működő s magát képviseltetni akaró testületképen leendő megjelenhetése tekintetből, a mult évben egyházkerületileg megajánlott úti költség kieszközléseért esedezik, a köziskolai szék ajánlólag terjesztvén föl.

A mult 1866. évi tavaszi közgyűlésünknek 29. száma alatti határozatának alapján, teljesíttetni határozott.

52. Olvastott számvevőszékünknek a közigazgatási és alapítványi tárákat tárgyazó számadások 1866. évi ápril 29-én eszközölt megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyve; annak 6-ik pontját illetőleg:

Miután az egyházkerületi gyűlések jegyzőkönyveinek áráról vezetett számadások összehasonlításából az tűnik ki, hogy a jegyzőkönyvek nyomtatásának költségeit az egyházak között kiosztott példányok ára is fedezi, s miután a magánosok részére eladandó példányok árának kezelése tisztára nem hozható nehézségekkel jár, jövőre elhatározatik, hogy minden egyházi hivatalnok példányát ingyen nyervén, a nyomás költsége csupán az egyházakra vettessék ki, s azoktól hajtassék be; az azoknál eddigély ilyenén cím alatt kiun levő hátrálékokat illetőleg, kimondatván, hogy azokat közpénztárunk elengedi, jövőre azonban e részben szigorú pontosságot követel tőlünk.

Egyébiránt miután több egyházmegye részéről az terjesztetett elő, hogy a jegyzőkönyvek árát az iskolai pénztárba fizessék be.

Kún Dániel pénztárnok úr útasíttatik, hogy a mennyiben a főiskola pénztárába érintett cím alatt befizetettnek állított összeg, egyházkerületi pénztárunk-

nak térítendő vissza, azt felvilágosító jelentés kíséretében egyházkerületi pénztárnokunk kezéhez szolgáltassa.

Egyébiránt számvevőszékünknek a közigazgatási s alapítványi pénztárakra vonatkozó minden határozatai jóváhagyattak, s érvényre emeltettek.

53. Ugyancsak számvevőszékünk, a papi özvegy és árvatárról, valamint a szűkösök pénztáráról vezetett számadás megvizsgálását tárgyzólag, 1865. április 25-én tartott üléséről fölvevett jegyzőkönyv felolvasatván, annak 28. pontját illetőleg:

Abban indokul felhozott azon körülménynél fogva, miszerint egyházkerületi dékáni hivatal terhei a gyarapodott táruk kezelésénél annyira sokasodtak, hogy fáradozását jelenlegi 145 forint fizetése kelloleg nem jutalmazza.

Egyházkerületi dékán úr fizetése jövőre 200 forintra emeltetik, azon hozzáadással, miszerint a 145 forintot 200 forint összeggé kiegészítő 55 forint a szűkösök pénztára által leendő viselendő.

54. Felsőzempléni esperes Laky Endre úr, az egyházkerületi jegyzőkönyvek árának hátrálékára nézve, igazoló nyilatkozatát beadván.

Tartalma tudomásúl vétetett.

55. A szántói egyház kebelében végbement papválasztás tárgyában benyújtott folyamodvány idő után adatván be, s az illető egyházmegye részéről fellebbezve nem lévén, tárgyalás alá nem vétetett, s az illető abaúji egyházmegyéhez visszautasított.

56. Kun Lajos úr, mint az egyházkerületi tömeges biztosítási ügyben kiküldött bizottmány egyik tagja, ezen ügynek állásáról hivatalos jelentését beadván.

A jelentést tevőnek mind szakavatottságát, mind egyházunknak ezen közös ügye iránti érdekeltségét tanúsító előterjesztés tartalma méltányló elismerés mellett vétetvén tudomásúl; a tömeges biztosítás tárgyában kiküldött bizottmánynak, a szükségesnek mutakozó intézkedések megtétele végett kiadatni rendeltetik, utasítottván egyházkerületi pénztárnokunk, hogy a Kun Lajos úr részére, a biztosítás ügyében eddigelő tett fáradozása jutalmául, a mult 1866. évben Visnyón tartott őszi közgyűlés 138. szám alatti határozatával már utalványozva lévő 200 forintot, a befolyó illetékek összegéből fizesse ki.

57. A pesti biztosító intézet miskolci főügynöksége főtiszteletű szuperintendens úrhoz intézett beadványában, a biztosítást eszközteni, illetőleg a biztosításra vonatkozó bevallásait beadni elmulasztott egyházakat, az illető esperességek útján, a tömeges biztosításra vonatkozó bevallásaiknak, mielőbb beküldésére felszöllítatni kéri.

A kérvényben szorgalmazott intézkedésre főtiszteletű szuperintendens úr kéretett föl, valamint arra is, hogy a pesti biztosító intézettel kötött szerződvény értelmében, a biztosítási összegek után járuló illetékek illető részének kiszámítását, s annak a meghatározott célra, tudnillik a gyámintézet javára beszolgáltatását, az illető választmánnyal egyetértőleg eszközteni sziveskedjék.

58. A felsőborsodi egyház bejelentvén, hogy a Sárospatakon tartandó központi lelkesi vizsgálatra, s egyházkerületi gyűlésre képviselőkül Fekete József világi és Bodnár Endre egyházi tanácsbíró urakat nevezte ki.

Tudomásúl vétetett.

59. A sárospataki főiskolában lévő gimnáziumi kormányzati, tanügyi s fegyelmi rendszabályainak nyomatott példánya bemutatattván.

Levéltárba tétetni rendeltetett.

60. A vallás és közoktatási magyar miniszter, a bécsi cs. kir. hittudományi karnál a folyó 186°/₇. tanév nyári felében tartandó előadások jegyzékét négy példányban megküldvén.

Két példány a sárospataki főiskolának, egy példány a miskolci, egy példány a rimaszombati gimnáziumnak rendeltetik megküldetni.

61. Az abaúj megyébe kebeleztet bereti és detki ref. egyházak iskolatanítójának, ugyanazon egyházak lelkészének, továbbá a berencsi egyház iskolatanítójának díjlevele bemutatattván.

Levéltárba tétetni rendeltetett.

62. Szoboszlai Dániel volt csanárosi iskolatanító, a csanárosi egyházból lett kimozdítását tárgyzó egyházmegyei végzés ellen föllebbezést nyújt be.

Miután az alsózempléni esperes ur ezen ügyre vonatkozólag azon felvilágosítást terjeszté elő, miszerint Szoboszlai Dániel, hivatalbeli megrögzött hanyagsága által, ellene ismételve emelt és bebizonyult vádak folytán mozdítottatott el hivatalától, az alsózempléni egyházmegyei szék föllebbezett ítélete helybenhagyatik.

63. Bunyitai Pál és több mádi lakosok, a mádi egyház által reájok vetett adó tárgyában, az egyházmegye által hozott határozatot, az egyház által elfogadtatni, vagy ha az nem történnék egyházkerületünk elébe terjesztetni kérik.

Ezen folyamodvány kellő tárgyalás és elintézés végett, az 1864. évi aratási gyűlés 27. szám alatt kelt határozatának kapcsában, az alsózempléni egyházmegyéhez tétetik által.

64. Az abaúji egyházmegye a felső-csáji leányegyházban felállított új tanítói állomás díjlevelét megerősítve fölterjesztvén.

Egyházkerületünk levéltárába tétetni rendeltetett.

65. Olvastatott az abaúji egyházmegyének 1867. március 27. és több napjain tartott gyűlésében kelt, a fűgödi egyház képviselői részéről föllebbezett határozata, melyszerint a fűgödi egyház tagjait azon kérelmüktől, hogy tagosítás alkalmával $1\frac{1}{2}$ telek dotatiót tévén az egyházi személyek fizetésének javítására, az adományozók az eddig általuk fizetni szokott kérés és szemes életbeli fizetés alúl mentessenek föl, továbbá, hogy a lelkészi hivatal fél jövedelme a templom építés és az egyházi épületek kijavítására engedtetnék által, valamint azon kérelmüktől is, hogy a lelkészi hivatal a fűgödi egyházban szüntettetnék meg, elmozdítá.

Helybenhagyatik, a föllebbezett határozat támogatására felhozott, azon indoknál fogva, mely szerint sem a tagosításról bírólilag fölvevett jegyzőkönyvben, sem a lelkész és az adományozók között semminémű írásbeli egyezmény nem létezik, sőt még csak erre vonatkozólag komolyabb nyilatkozat sem történt.

66. Főgondnok úr ő nagyméltósága indítványozá, miszerint a honi protestáns főbb tanintézetek, s különösen sárospataki főiskolánk iránt oly melegen érzett, s ez érzelmét már éltében annyiszor és oly nemesen bebizonyított néhai pálóci Horváth Mária ő nagyságának folyó év május 20-án Ungváron tartandó halotti ünnepélyén illőnek látván egyházkerületünket is képviseltetni, s oda egyházkerületünk kebeléből egy küldöttséget kívánna kineveztetni.

Ő nagyméltóságának ezen, az elhunyt iránt oly kegyeletes halát tanúsító indítványa egyhangúlag elfogadtatván, a kitűzött halotti ünnepélyre kineveztetnek, főgondnok úr ő nagyméltóságához: főtisztelütü szuperintendens úr, Szabó András ungi esperes, Bernáth Zsigmond ungi segéd gondnok, Szathmári Király Pál alsóborsodi segédgondnok, főiskolai igazgató Orbán József és pénztárnok Kún Dániel urak. Ugyan ennek folytán:

67. Ő nagyméltósága főgondnok úr, az elhunyt, mint különösen sárospataki főiskolánk irányában, magát jótékony intézkedései által hallhatlanított kegyes pártfogóünnök tiszteletére sárospatakon is gyászünnepélyt óhajtván rendeztetni.

E gyász ünnepély megtartása iránti ohaja ő nagy méltóságának, szintén egyházkerületünk osztatlan jóvá hagyó véleményével találkozott, s annak a legközelebbi pataki vizsgák alkalmával leendő rendezésére s megtartására a főiskolai előljárást egzenel megbízza.

68. Főtisztelütü szuperintendens úr jelenti: hogy az egytetemes tanügyi bizottmány eddigi működésének határideje letelvén, új bizottmány alakításának szüksége állott be. Mely

alkalommal fölemlítettett egyszersmind azon körülmény is, miszerint a testvér egyházkerületek között eddig fönnállott unio merev szervezete — tapasztalat szerint — főleg egyházkerületünket illetőleg, a tanügyre nézve úgy szellemi mint anyagi tekintetben korlátolólag sőt nyomasztólag hatott; ohajtandó lenne, hogy az egyes egyházkerületeknek e tekintetben saját körükben szabadabb mozgás eszközöltetnék, a nélkül azonban, hogy az által az unió üdvös kapcsolatainak tulságos és így káros meglazulása vagy épen fölbomlása idéztetnék elő.

Az eddig egyházkerületünk részéről oly osztatlan elismeréssel működött egyetemes tanügyi választmányi tagok, közbizalomnál fogva a következő időszakra is megbagyatnak, oda utasítatván, s meghatalmaztatván, hogy tekintetbe véve egyrésztől egyházkerületünknek, s főleg főiskoláinknak az eddigi merev unió alkalmazása által, különösen az iskolai kézi könyvek előállítására körüli eljárásban előidézett jelentékeny anyagi kárát, más részről a szellemi munkásságnak, magának a tanügynek is hátrányára szolgáló korlátozottságát: e kedvezőtlen kelyzet megváltoztatására — méltányosság szempontjából indúlva ki -- egy, az egyetemes tanügyi bizottmány által megállapítandó közös elv alkalmazása folytán, célra vezető módokat és eszközöket találni igyekezzenek. Ugy szintén;

69. Egyházkerületünk népiskolai választmányának működési határídeje is letelvén;

Annak elnökeül az egyházi részről: Futó Dániel abaúji esperes, a világi részről pedig Ragályi György felsőborsodi segédgondnok urak választattak meg, az eddigi tagok közbizalomnál fogva továbbra is meghagyatván.

70. Olvasatott az ungi egyházmegye 1867. március 5. s több napjain Béésben tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 15. szám alatti kivonata, mely szerint Pazar István ágteleki lelkész kéri testvérének, Pazar Zsuzsánnának, előbb néhai Kassay András ungvári, jelenleg néhai Fejes Sámuel szalókai lelkész özvegyének, első férjétől Kassay András ungvári lelkésztől származett árva hajadon leánya Kassay Mária részére, a papi özvegy-árvatárból, elhalt édes atyja részvénye után járuló, s 9 év folyamán hátramaradt illetve kiadását eszközöltetni.

A papi özvegy-árvatárákat kezelő választmányhoz utasítatik.

71. Ugyanazon egyházmegye, azon gyűlése jegyzőkönyve 34. pontja szerint, a főtiszt. egyházkerület azon eljárása ellen, miszerint egyrésztől a szuperintendensi hivatalra szavazást csak egy erre fel nem jogosított értekezlet rendelte el, más részről az egyházkerületi dékáni hivatal is csak az egyházkerületi, — jelesen a visnyói mult évi őszi közgyűlés által közfelkiáltás útján töltetett be, — óvást tesz; s ezentúl az egyházkerületet érdeklő ügyeket, csak maga az egyházkerületi gyűlés által kéri elrendeltetni, valamint az egyházkerületi dékán választását is mindenkor a kebelbeli egyházak szavazataival eszközöltetni.

Nemcsak, hogy minden legkisebb kifogás alá nem eshető, s törvényekbe nem ütköző tény lévén; sőt inkább a főgondnoki hivatal részéről, melynek canonszerű joga szuperintendensi hivatalra a szavazást megrendelni, térengedés volt az egyházkerület részére, menyiben értekezletet hitt össze oly joggyakorlatnak elrendelésére, melyet osztatlan önmaga gyakorolhatott volna, az ungi egyházmegyének alapnélküli óvás tétele legkevésbé sem vétethetik figyelembe. Szinte az egyházkerületi dékánnak, mint eddig is gyakorlatban volt, a közgyűlésen s a központbóli választására, pénzkezelési tekintetből legcélszerűbbnek tapasztaltatván, nevezett egyházmegye óvó nyilatkozatának hely e tekintetben sem adhatik.

72. Olvasatott Dóczy Gedeon egyházkerületi nőneveldei tanár úr folyamodványa, melyszerint előterjeszti, hogy ez intézet eddig bérelt helyiségei, mind a tanításra, mind a lakásra alkalmatlanok, céltalanok, sőt egészségtelenek lévén, sok kellemetlenségekkel kellett küzdenie, mely körülményt ezennel az egyházkerületi kormánynak tudomására juttatván kéri:

1. A nőneveldei felügyelő bizottmányt egy alkalmas helyiség kibérlésére meghatalmaztatni; lakbérért a nevezett tanár úr állván illetőségével jót.

2. Vagy, hogy a nőneveldei helyiségre eddig hagyományozott összeg, valamely nevelési célra fordítható tőkéből annyira pótoltatnék, hogy egy neveldei helyiség, hol tanári lak

s iskola együtt megférnének, vásároltathatnék, minek kamatját, nevezett tanár úr, szintén illetőségéből biztosítani magát kötelezné; Vagy végre

3. A pénzügyi választmánynak engedtetnék meg, valamely alkalmas helyiségnek megvétele oly módon, hogy a megveendett ház irattassék a főtiszteletű egyházkerület nevére, de szabadjon annak árát évenként, nevezett tanár urnak, törleszteni, három év alatt 2000 frtot a vételárból lefizetni, s nevére csak akkor iratni, midőn a vételárt egészben lefizette.

A nőneveldei felügyelő választmány megbizatik, illetőleg oda utasíttatik, hogy folyamodó tanár úrnak kérelmét a méltányosság szempontjából komolyan megfontolván, a mennyire lehetséges, egy a tanár úr kívánalmainak megfelelő tervszerű véleményt legközelebbi sárospataki közgyűlésinkre terjesszen be.

Ugyancsak Dóczy Gedeon, nőneveldei tanár úr jelenti, hogy a nőnevelde részére Berzsy Mihály úr által ajándékozott 122 darab elavult könyvnek, az intézet hasznát nem veheti; valamint a nővelde részére ajándékozott ó zongora szintén használhatlan állapotban van, s kéri a főtiszteletű egyházkerületet ezen hagyaték iránt intézkedni.

Mind a könyvek, mind az ó zongora árverelés útján eladatni, s a bejövendő pénz, a nőnevelde alaptökéjéhez csatoltatni határoztatik.

73. A felsőzempléni egyházmegye 1867. február 12. napján Cselejben tartott közgyűlése jegyzőkönyve 15. szám alatti kivonatában fölterjeszti, miszerint a deregnyői, kisráskai egyházak, egyházi épületeiket, még az egyházkerületi tömeges tüzkárbiztosítás életbelépte előtt, az „első magyar általános biztosító társulatnál“ 6 évre biztosítván, a „pesti biztosító intézethez,“ az egyházkerületi tömeges biztosításba át lépésre nézve nem tudják magukat tájékozni, a mennyiben ezen intézet állítólag, akként nyilatkozik, hogy míg ama társulatnál, melynél az egyház azelőtt biztosítva volt, a biztosítási évek le nem folynak, vagy azon társulat és az illető egyházak között a kölcsönös kötelezettség felmondva nincs; addig ezen tömeges biztosításba át nem léphet. Mihez képest kéri a nevezett egyházak, magukat az egyházkerületi felsőség által e részben utasíttatni.

A tüzkárbiztosítási egyházkerületi választmányhoz utasíttatik.

74. A gömöri egyházmegye 1867. április 9. s 10. napjain Bejében tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 32. számú kivonata szerint, ezen egyházmegyebeli tanítók azon panaszos előterjesztése folytán, hogy a „Népiskolai Közlöny“ megszűnését fájlalják, s kéri ennek újra megindíthatását, az egyházmegye által minden lehető módok megkísértése mellett, eszközöltetni: az illető egyházmegye ezen folyóirat főtartására célzó intézkedések haladék nélküli megtételére kéri fel egyházkerületi kormányunkat.

Egyházkerületünk ezen, főleg a népiskolák vezetésére nézve oly nagybecsű folyóiratnak megszűnését mélyen fájlalja, s azt népiskolaink ügyére nézve, mint részben anyagi szegénység, de sokkal inkább indokolhatlan részvégtlenség okozatát valódi szellemi veszteségnek tekinti; azonban mindamellett is, a kezdetében oly szép reménnyel fölkarolt, s köz elismerésben részesült népiskolai üdvös és közhasznú vállalat újra föléledése iránti reményét még sem akarja egyházkerületünk végkép elveszteni, e célból megbizza, s illetőleg utasítja az egyetemes tanügyi bizottmánynak egyházkerületünk részéről kinevezett tagjait, hogy e folyóiratnak, a végmegbuktástól megmentésére, az egyetemes tanügyi bizottmány tanácskozmánya alkalmával, buzgó közrehatásukkal oda munkálni igyekezzenek, hogy a „Népiskolai Közlöny“ újra folyóvá tétethessék, s habár némi áldozatokkal járó módok és eszközök alkalmazása mellett is új életnek örvendhessen.

75. Olvastatott dr. Heiszler József, mint a „Sárospataki Füzetek“ jelenlegi szerkesztőjének e folyóirat ügyében fölterjesztett kérelme, mely szerint előadja, hogy ezen a hazai protestantizmus egyetlen irodalmi közlönye fenmaradását az egyetemes protestáns egyházra nézve becsületkérdésnek tekintvén, minden hatalmában álló erkölcsi eszközöket fölhasználta s megkísérelt, hogy azt a végenyészettől megmentse; még is azon szomorú tapasztalathoz kellett jutnia, hogy ezen közlöny iránti érdekeltség a hazai prot. közönségnél nem hogy emelkedett volna, de nagy mérvben alászállott, előfizetőinek száma 200-at sem ütven meg. Kéri e célból a főtiszteletű egyházkerületi kormányt, hogy közintézkedés folytán kisebb olvasó

körök fölállítását eszközölvén, egyházakat s lelkészeket kötelezné ily kisebb körökben, ezen fűzetekből egy egy példánynak megrendelésére; mely intézkedés ha bár ellenkezőnek látszanék is első tekintetre a protestáns szabadsággal, de követelése lévén a protestáns becsületnek, épen ezért oly kötelesség, melyet minden öntudatos protestánsnak önként, tehát szabadon el kell vállalni; más út e folyóiratunk főtartására nem lévén, ha csak azt nem akarjuk, hogy az a főiskolai pénztárnak örökös terhe maradjon.

Sajnos értéssel vesz tudomást egyházkerületünk a magyar protestantizmus ez egyetlen irodalmi közlönyének hanyatló ügyéről; de bár annak fennmaradását, részéről, a magyar protestantizmus becsület kérdésének — bekövetkezendő megszűnését pedig — épen a protestantizmus feladatával megnem egyezhető szellemi hanyatlásnak tekinti is: még is ovakodik annak főtartására, a protestáns szabadsággal ellenkező kényszer eszközöket használni. E mellett azonban nem mulasztja el, a vállalat gyámoltásához addig is, míg arra kedvezőbb idők nyílnának, továbbra is anyagi segélyvel járulni, s intézkedni: miszerint egyrészt a testvér egyházkerületek kormányhatóságai fölhivandók lesznek, hogy e folyóirat fentartása tekintetéből saját körökben, az arra legalkalmasabbnak látszó, s a protestantizmus szabad szellemével meg egyező minden erkölcsi módok és eszközök által ennek terjesztését, s így anyagi segélyezését is eszközölgék; más részről a saját egyházkerületünkbeli esperességek is szintén megkeresendők, hogy e szellemben egyházmegyéjük körében hasonló célból, annak gyámoltására, minden hatásukkal közreműködjenek; kísérleteik eredményéről jelentéseik legközelebbi közgyűlésünkre bevértatván.

76. Főtisztelendő szuperintendens úr ajánlata folytán:

Fekete Dezső borsodmegyei aljegyző úr, egyházkerületi tiszteletbeli világi jegyzővé egyhangúlag elválasztott.

77. Az abauji egyházmegye a hernádpetrii leányegyház iskolatanítói új díjlevelét megerősítvén, egy példányban egyházkerületünk elé terjeszti.

Felolvastatván s helybenhagyatván, levéltárba tétetni határozottatott.

78. Berzétei lelkész tisztelendő Maklári Pap Lajos úr, egy, a lelkészek és iskolatanítók nyugdíjaztatása iránti kérvénynek az országgyűlés elé terjesztését, írásban foglalt indítványában kérvén.

Ezen tárgy megvitatás és véleményadás végett; az egyházkerületi pénzügyi bizottmányoknak adatik ki.

79. Berzétei lelkész tisztelendő Maklári Pap Lajos úr 1867. Rozsnyón kiadott konfirmációi kátéjából egy példányt mutatott be egyházkerületünknek azon kérelemmel, hogy addig is, míg új és jobb liturgia készítenék, ez, az úrasztalához először járulandó gyermekek vallásos oktatásánál kézi könyvül használtatnék.

Hogy egyházkerületünk meggyőződést szerezhessen a felől, vajjon nevezett konfirmációi káté a célnak megfelelő s hitelveinkkel nem ellenkező-e? szuperintendensi hivatalunk megbízatik, hogy azt bírálattal végett illetékes bírálóknak adja ki.

80. Tóth Gábor sárospataki végzett szénior, a külföldi egyetemnek meglátogathatása végett, a bárcai alapítvány jótéteményében részeltetéseért folyamodván:

Részére a bárcai alapítvány egy évi kamata megadatik azon megjegyzéssel, hogy ha ezen alapítvány kamata már lefoglaltatott volna, részére a legközelebb rendelkezés alá eső egy évi kamat adassék ki.

81. Néhaj Marussy László hevesi volt lelkész özvegye, Ar dai Janka Zsuzsanna, a férje által évenként a pápi özvegy árvatárba fizetett s időközben abba hagyott részvényeinek visszafizetéseért esedezvé.

Kérelme, az alapszabályok értelmében lehető teljesítés végett, a dékáni hivatalhoz útasíttatik.

82. A papi özvegy-árvatár kamatjainak két harmadrésze azon esetben, ha az abaúji és gömöri egyházmegyéből még be nem jelentett özvegy és árvák száma ez évben tetemesen nem szaporodott, most már teljesen fedezvén az özvegyek és árvák illetőségüket, az illető összeg ez évben is az eddigi kules szerint lesz kiosztandó.

83. Rácz Ábrahám, zombori lelkész segélyért esdő folyamodványa :

A kerületi pénzügyi bizottmányhoz oly utasítással tétetik át, hogy különös tekintettel lévén folyamodó lelkész nagy szegénységgel küzdő állapotára, a hollandi tárból évenként lehető oly mérvben segélyezze, a mint a tár állása megengedi.

84. A szőlős-ardói, felső-lánci templomot s paplakot építő és vajáni tetemes adóssággal terhelt szegény egyházak mind négy egyházkerületben való házankénti segélygyűjtés eszközölhetése szempontjából, egyházkerületünk kegyes pártfogásáért, illetőleg annak ki-
eszközléseért folyamodván.

Kérelmükhöz képest szuperintendensi hivatalunk megbizatik, hogy nevezett egyházak részére a házankénti segélygyűjtést az illető felső hatóság-nál eszközölje; a testvér egyházkerületek pedig tisztelettel kéretnek, hogy a szőlős-ardói, felső-lánci és vajáni általunk pártfogásukba ajánlott szegény egyházakat gyámolítani sziveskedjenek.

85. A felsőzempléni egyházmegye 1867. február 12-én cselei közgyűlésének 18. száma alatt, a gálszécsi iskola segélyezését pártolólág felterjesztett kérelme;

A minaji egyháznak imaházuk építésére 500 forint kölcsönt kérő folyamodványa;

Abaújmegyében a csenétei egyháznak új templom építésére a szükösi pénztárból 500 frt. kölcsönért folyamodó kérvénye;

Alsózempléni egyházmegyében a kis-géresi tűz által károsult egyháznak a hollandi gyám-tárból nyerendő segélyre vonatkozó kérelme;

A novaji egyháznak a hollandiai gyám-tárból nyerhető segély, és 150 forintnyi még május havában kiadandó kölcsön tárgyában beadott folyamodványa;

A komáromi tetemes építkezés miatt kimerült leányegyháznak a hollandi gyám-tárból nyerhető segélyt tartalmazó kérelme;

A felsőlánci paplakot építő egyház hollandi tárból segélyt kérő folyamodványa;

A szesztai minden egyházi épületeitől tűz által megfosztatott egyháznak ugyan-csak hollandi segélyt kérő folyamodványa;

Seres István felsőkelecsényi lelkésznek, a felsőborsodi egyházmegye által pártolólág felterjesztett 100 frt. hollandi tőketartozás két évi kamatjának elengedését tárgyazó kérelme;

Kovács János vámos-ujfalusi lelkésznek, a tanító könnyebben élélmezhetése végett, még egyszer segélyt kérő folyamodványa;

A pénzügyi választmánynak kiadatni rendeltettek.

86. A szegényebb lelkészek s iskola tanítók részére gyűlt segélyre ajánltatnak :

Az alsó-zempléni egyházmegyéből: Tóth Sándor hotykai lelkész és Szekeres Mihály ondi tanító.

Az abaúji egyházmegyéből: Literáti Lajos csécsi lelkész és Kántor Ferenc fulókércsi tanító.

Az ungi egyházmegyéből: Ujhelyi Ferenc ásványi lelkész.

A felső-borsodi egyházmegyéből: Törös Ferenc ládbesenyői lelkész és Kovács István berentei iskolatanító.

87. A hollandi gyám-tárbóli segélyre egyszersmind kölcsönre következő egyházak és egyének ajánltattak az egyházmegyék által :

Az abaúji egyházmegyéből a szesztai, bereti, novaji, csanyi, baksai egyházak; továbbá Szuhay Sándor csobádi, Baskai János pamlényi lelkészek, Hebránc Károly csobádi, Portörő János regmeci tanítók, a hollandi gyám-tárbóli segélyre.

A tornai egyházmegyéből a szőlősardói egyház a hollandi pénztárbóli segélyre;

A felsőborsodi egyházmegyéből Böszörményi György meszesi, önhibája nélkül hivatalképtelenné lett, s Kovács István berentei tanító, a hollandi tárbóli segélyre.

Az ungi egyházmegyéből a lucskai egyház, a hollandi tárbóli segélyre;

Az alsózempléni egyházmegyéből a kis-géresi tűz által károsult egyház, a hollandi tárbóli segélyre;

A gömri egyházmegyéből az ágteleki, kövecsesi, runyai, csoltói, beretkei, jólészi és körösi egyházak; Nagy János lénártfalusi és Seres István zubogyi tanítók, a hollandi tárbóli segélyre.

A pénzügyi bizottmányhoz utasíttatnak.

88. Az 1867. évre következő egyházak s intézetek vétettek fel segélyezés és hirdetés végett.

1. A közigazgatási pénztár, 6 kommunió alkalmával s uj év első reggelén hirdetendő.
2. A papi özvegy s árvtár.
3. A sárospataki főiskola, két úrnapiján.
4. A miskolci gimnázium hirdetés s házankénti megkeresés útján.
5. A marosvásárhelyi s székelyudvarhelyi iskolák.
6. Egyházmegyei pénztár, virágvasárnapján és áldozó csütörtökön.
7. Váci siketnémák intézete.
8. Elmebetegék intézete.
9. Pesti theológiai intézet.
10. Szigeti iskola.
11. Losonci iskola.
12. A szegényebb lelkészek s iskolatanítók.
13. Moldva-oláhországi misszió.
14. Egri alakuló reformált egyház.
15. Egyházkerületi főleánynevelde, hirdetés és házankénti megkeresés útján.

89. Az egyházmegyékből hirdetendők;

16. Abaújból: Abaújvár, Pálháza, Kajata, Reste.
17. Alsóborsodból: aranyosi templom építő és andornaki szegény leányegyház.
18. Alsózemplénből: Legyesbénye és Zombor.
19. Felsőborsodból: a meszesi igen szegény és abodi leányegyház.
20. Felsőzemplénből: borsi és cselei leányegyházak.
21. Gömörből: kövecsesi és ágteleki egyházak.
22. Tornából: Körtvélyes és szőlősardói egyházak.
23. Ungból: Szeretva és Csap.

A nagyméltóságú magyar királyi helytartótanács és magyar királyi kultusminisztérium által hirdetésre ajánlott egyházak és intézetek.

24. A pesti ágostai hitv. szláv egyház.
25. A heredi ág. hitv. fiók egyház nógrádmegyében.
26. A sumláni egyház Gácsországban.
27. A parnicai ág. leányegyház Árvamegyében.
28. A milói ág. hitv. egyház.
29. A prznói ág. hitv. egyház Morvaországban.
30. A sziretei ág. egyház Gömörmegyében.

90. A sárospataki jelen utó félévi közvizsgák, s ezzel együttesen és egy időben egyházkerületünk nyári közgyűlése

folyó év július hó 7-én s következő napjain fogván megtartatni, ez az egyházmegyék köztudomásra juttatik.

Jegyzettek: Bálint József, egyházkerületi aljegyző: 1, 2, 3, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 31, 32, 33, 34, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76.

Apostol József, világi jegyző: 5, 9, 10, 16, 17, 28, 29, 30, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65.

Misley Károly, t. aljegyző: 4, 20, 21, 26, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 55, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91.

Kiadta

Bálint József,
egyházkerületi aljegyző.

TÁRGYMUTATÓ

arra, hogy mely határozatok kiket illetnek.

A szuperintendensi hivatal 6, 20, 23, 50, 57, 66, 79, 84.

Főgondnok ő nagyméltóságát 34, 66.

A főtiszteletű testvéregyházkerületeket 75, 84.

A főiskolai igazgatóságot 35, 41, 47, 51, 67.

Az egyházmegyéket 40, 44, 49, 52, 75, 76, 88, 89, 90.

Felsőzempléni egyházmegyét 26.

Abaúji egyházmegyét

Kovács-vágási

Függödi

Gönci

Szántói egyházakat

Ungi egyházmegyét 71.

Alsóborsodi egyházmegyét } 25.

Átányi egyházat

Alsóborsodi egyházmegyét 27, 31, 38.

Alsó-zempléni egyházmegyét 62. 63.

Gömöri egyházmegyét

Harmaci egyházat

Egyetemes tanügyi bizottmányt 68, 74.

Népiskolai választmányt 69.

Nőneveldei felügyelő választmányt 72.

Pénzügyi választmányt 70, 78, 83, 85, 86, 87.

Tűzkárbiztosítás ügyében működő választmányt 73.

Sarospataki

Miskolczi

Rimaszombati iskolák igazgatóságát

Szikszoói egyházat 34.

Cseley János, felső-zemplénmegyei segédgondnok urat 1.

Hegedüs László

Mocsáry Lajos

Erdélyi János

Orbán József

Árvai József

Antalfy János

Emődý Dániel urakat

Dr. Ferenczy József

Hegedüs László

Futó Dániel

Bernáth Zsigmond

Ragályi Ferdinánd

Bárczay Albert

Mocsáry Lajos

Ifj. báró Vay Miklós urakat

Szabó András

Bernáth Zsigmond

Szathmáry Király Pál

Orbán József

Erdélyi János

Kun Dániel urakat

Kun Dániel urat 47, 52, 80.

Egyházkerületi dékáni hivatal 39, 81, 82.

Kun Lajos urat 56.

Misley Károly urat 53.

Fekete Dezső urat 76.

